

§

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж-5413/2018
04.07.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Драгане Бољевић, председника већа, Снежане Живковић и Милице Аксентијевић, чланова већа, у парници тужиоца Акционарског друштва за осигурање “АА, чији је пуномоћник АБ, против туженог ББ, чији је пуномоћник АБ1, , ради регреса, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Другог основног суда у Београду П-60391/10 од 07.03.2018. године, у седници већа одржаној дана 04.07.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба туженог и ПОТВРЂУЈЕ пресуда Другог основног суда у Београду П-60391/10 од 07.03.2018. године у ставу другом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Другог основног суда у Београду П-60391/10 од 07.03.2018. године у у ставу четвртном изреке тако што се обавезује тужени ББ да тужиоцу Акционарском друштву за осигурање “АА” исплати износ од 164.300,00 динара, на име трошкова парничног поступка, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом извршења.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе учињено поднеком од 28.10.2013. године, док је ставом другим изреке делимично усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да исплати тужиоцу на име регреса износ од 350.590,00 динара са законском затезном каматом од 07.07.2008. године до исплате. Ставом трећим изреке одбијен је захтев тужиоца за исплату износа од још 98.289,00 динара са законском затезном каматом од 07.07.2008. године до исплате, док је ставом четвртим изреке обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 228.800,00 динара.

Против наведене пресуде тужени је благовремено изјавио жалбу побијајући је из свих разлога прописаних одредбом члана 360. став 1. Закона о парничном поступку. Жалбене разлоге је образложио и жалбени предлог изнео.

Испитујући првостепену пресуду у смислу члана 372. Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС”, бр. 125/2004 и 111/2009), чије се одредбе у конкретном случају примењују на основу члана 506. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС”, бр. 72/2011, 49/2013 - одлука Уставног суда, 74/2013 - одлука Уставног суда, 55/2014, 87/2018), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба туженог делимично основана.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 1, 2, 5, 7. и 9. ЗПП на које другостепени суд пази по службеној дужности, због којих би се побијана пресуда морала укинути, а жалбом тужиоца не указује се на друге повреде одредаба парничног поступка које би биле од утицаја.

Према утврђеном чињеничном стању, 17.01.2008. године догодила се саобраћајна незгода у Кировљевој улици, на Чукарици, када је тужени, управљајући возилом марке “Dacia Logan” (регистарских ознака аа), које је било осигурано код тужиоца, закаснио да предузме заштитне радње у циљу избегавања налетања и ударио предњим делом у задњи део путничког возила марке “Fiat Punto”, којим је управљао оштећени ОО, у чијим колима су били и његова супруга и два малолетна сина старости 5 и 7 година. Тужени је иначе управљао возилом под утицајем алкохола од 2,67 ‰ у крви. Пресудом на основу признања Основног суда у Новом Саду П-1099/08 од 23.06.2008. године, овде тужилац је обавезан да накнади нематеријалну штету лицима која су оштећена у саобраћајној незгоди (возачу и његовој супрузи и синовима), што је тужилац и учинио исплативши им 07.07.2008. године укупан износ од 350.590,00 динара. У току поступка је утврђено и да је датом приликом проузрокована и материјална штета на возилу оштећеног, коју је он пријавио тужиоцу као осигуравачу. Та штета му је надокнађена 05.03.2008. године исплатом износа од 98.699,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, а имајући на уму одредбу члана 187. Закона о безбедности саобраћаја на путевима, која прописује да је возач под дејством алкохола, ако му се анализом крви утврди садржај алкохола већи од 0,30 мг/мл, те код чињенице да је алкотестирањем туженог утврђено да је имао 2,67 ‰ алкохола у крви (што указује на постојање намере), првостепени суд је закључио да је он из тог разлога изгубио права из осигурања и да постоје услови за законску суброгацију из члана 939. став 1. Закона о облигационим односима - ЗОО. У том смислу, како је у поступку утврђено да је тужилац исплатио оштећенима на име накнаде нематеријалне штете укупан износ од 350.590,00 динара, те како овде тужени није накнадио овде тужиоцу исплаћени износ, то је тужилац према одредбама члана 28. став 2. Закона о обавезном осигурању и 939. ЗОО стекао право регреса према овде туженом. Осим тога, првостепени суд је тужиоцу, на износ главног дуга, досудио и тражену законску затезну камату, у складу са одредбом члана 277. ЗОО, и то од дана исплате накнаде из осигурања, односно 07.07.2008. године. За износ од 98.669,00 динара који је, на име накнаде материјалне штете, оштећенима исплаћен 05.03.2008.

године од стране тужиоца, првостепени суд је тужбени захтев одбио због застарелости јер је захтев за регресирање тог износа тужилац ставио тек поднеском од 28.10.2019. године, по протеклу трогодишњег рока застарелости из члана 380. став 3. Закона о облигационим односима - ЗОО. Следствено изложеном, првостепени суд је донео одлуку као у изреци побијане пресуде.

Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева првостепени суд је правилно утврдио, доказима које је правилно оценио у складу са одредбом члана 8. ЗПП. Жалбом туженог чињенично стање није са успехом доведено у сумњу, нити су у жалби истицане нове чињенице или предлагани нови докази у смислу одредбе члана 359. став 1. ЗПП.

Нису основани наводи жалбе туженог којима се побијана одлука доводи у сумњу указивањем да тужени није позван као умешач у поступку П-1099/08 који је вођен пред Основним судом у Новом Саду. Сагласно одредбама ЗПП, лице које има правни интерес да у парници која тече међу другим лицима једна од странака успе, може да се придружи овој странци (члан 208. став 1); умешач може ступити у парницу у току целог поступка све до правноснажности одлуке о тужбеном захтеву, као и у току поступка настављеног изјављивањем ванредног правног лека (члан 208. став 2); при чему све до правноснажности решења којим се одбија његово учешће, умешач може учествовати у поступку и његове парничне радње се не могу искључити (члан 209. став 2). Цитиране одредбе ЗПП недвосмислено упућују на закључак да није постојала обавеза било тужиоца, било суда пред којим је поступак за накнаду штете вођен, да позове овде туженог да у њему учествује у својству умешача. Тужени је ово законом установљено право свакако могао да искористи, да се одазвао позиву суда и био саслушан у својству сведока у поступку П-1099/08. Ипак, из списка предмета Основног суда у Новом Саду П-1099/08, који је здружен предметном спису, произлази да је управо овде тужилац (а тамо тужени), поднеском од 25.02.2008. године учинио неспорним да је возило овде туженог осигурано код њега, предложио да он буде саслушан у својству сведока, доставио суду његову адресу пребивалишта, и позвао га да ступи у парницу у својству умешача, пошто је управљао возилом у алкохолисаном стању. Сагласно овом доказном предлогу, поступајући суд је, на рочишту одржаном 28.03.2008. године, одредио извођење доказа саслушањем туженог у својству сведока. Међутим, повратница са позивом за рочиште од 23.05.2008. године вратила се суду са констатацијом да је тужени одсељен са означене адресе, због чега је тужиоцу било наложено 07.04.2008. године да у остављеном року достави тачну адресу за предложеног сведока (овде туженог). Како тужилац по наведеном налогу није поступио, а потом је, на рочишту одржаном 23.06.2008. године, признао тужбени захтев, поступајући суд није извео овај доказ. Иначе, адреса коју је овде тужилац означио као адресу овде туженог () у поступку П-1099/08 тачна је адреса туженог, који је и сам у овом поступку тужбу добио управо на ту адресу, коју је и означио као своју, што произлази из његовог одговора на тужбу датог 30.12.2009. године у предметној парници и пуномоћја, достављеног у прилогу. Самим тим, овим наводима жалбе не доводи се у сумњу правилност и законитост овако донете пресуде.

Неосновано се оспорава правилност и потпуност утврђеног чињеничног стања, конкретно висине штете која је тужиоцима досуђена у поступку П-1099/08, указивањем да суд није извео иначе предложено вештачење од стране неуропсихијатра на околност

јачине и трајања страха који су претрпели оштећени. На рочишту одржаном 08.04.2013. године тужилац је заиста предложио да се прочита налаз и мишљење судског вештака за област неуропсихијатрије из предмета П-1099/08, а за случај да суд тај предлог не прихвати, предложио је извођење доказа новим вештачењем, а тужени се противио предлогу да се користи налаз и мишљење из другог предмета, док није имао ништа против новог вештачења.

И другостепени суд налази да није постојао оправдан разлог да се одређује извођење овог доказа. Наиме, иако се парнични поступак, сагласно одредбама ЗПП, иницира захтевом парничне странке за пружање судске заштите (члан 1), која има активну улогу у доказивању својих тврдњи (чл. 7, 220. и 223), а суд одлучује само у границама захтева који су постављени у поступку (члан 3), суд је тај који руководи парничним поступком, и то не само сагласно начелним одредбама члана 312. ЗПП. Суд одлучује, између осталог, који ће се докази извести ради утврђивања битних чињеница (члан 221. став 2), изводи доказ вештачењем кад сматра да је ради утврђивања или разјашњења неке чињенице потребно стручно знање којим суд не располаже (члан 249), стара се да се дају објашњења о свему што је потребно да би се утврдило чињенично стање важно за одлуку, као и да изузетно одреди извођење доказа по службеној дужности ради утврђивања чињеница битних за одлуку (члан 299), одбија предложене доказе које не сматра важним за одлуку (члан 301. став 2), закључује расправу кад сматра да је предмет расправљен (члан 305). Суд такође, примењује правила о терету доказивања према којима странка која оспорава постојање неког права, сноси терет доказивања чињенице која је спречила настанак или остваривање права или услед које је право престало да постоји (члан 223. став 3).

Имајући на уму чињеницу да је о висини накнаде нематеријалне штете за претрпљени страх правноснажно одлучио Основни суд у Новом Саду и да је предмет спора у предметној парници тужиочево регресно потраживање исплате коју је извршио у складу са поменутом пресудом, а да износ (висину исплаћене) накнаде спори тужени, на туженом је било да истакне јасан доказни предлог везано за евентуално поновно вештачење на наведену околност и да изнесе јасне разлоге због којих ставља такав предлог. Ово стога што су, у конкретној парници, за одлуку о регресном потраживању тужиоца битне чињенице да ли је овде тужени изгубио права из осигурања и да ли је, у ком износу и када тужилац извршио исплату накнаде штете по правноснажној пресуди оштећеним лицима. Износ правичне накнаде штете који је припадао оштећенима био је од значаја у парници коју су оштећена лица водила против овде туженог и то питање је било разјашњено у тој парници која је окончана правноснажном пресудом на основу признања које је учинио овде тужилац. Уколико је овде тужени сумњао у недозвољеност располагања (члан 3. став 3. ЗПП) тужиоца евентуално извршеног признањем тужбеног захтева оштећених у парници П-1099/08, односно у несавесност таквог тужиочевог поступања у циљу да туженом начини већу штету недовољно пажљивим испуњавањем обавезе, супротно одредбама чл. 12, 16, 17. и 18. у вези са чланом 23. ЗОО, на туженом је било да изричито предложи извођење одговарајућег доказа на околност трајања и јачине претрпљеног страха код оштећених, које би евентуално могло да утиче на закључак да је оштећеним припадала накнада мања од исплаћене, што тужени није учинио. Тужени међутим тако нешто није предложио, па чињеница да је тужилац начелно предложио извођење овог доказа, а да се тужени томе није противио, није довољна да створи обавезу за суд да овакав доказни предлог усвоји.

Због тога тужени наводима своје жалбе неуспешно спори правилност утврђеног чињеничног стања у поступку који је претходио доношењу побијане пресуде.

Околност што је првостепени суд применио материјално право из Закона о обавезном осигурању у саобраћају (“Службени гласник РС”, бр. 51/2009, 78/2011, 101/2011, 93/2012, 7/2013) и Закона о безбедности саобраћаја на путевима (“Службени гласник РС”, бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 - Одлука Уставног суда, 55/2014, 96/2015, 9/2016 - Одлука Уставног суда, 24/2018, 41/2018 - други закон, 41/2018) које није важило у моменту штетног догађаја 17.01.2008. године није утицала на правилност донете одлуке.

Наиме, и према тада важећем Закону о основама безбедности саобраћаја на путевима (“Службени лист СФРЈ”, бр. 50/1988, 63/1988, 80/1989, 29/1990, 11/1991, “Службени лист СРЈ”, бр. 34/92, 13/93, 24/94, 41/94, 28/96, 3/2002, “Службени гласник РС”, бр. 101/2005) била је прописана дужност возача да возило држи на таквој удаљености од других возила у саобраћају да, с обзиром на брзину кретања возила и друге околности саобраћаја, не изазива опасност и не омета друге возаче (члан 29.), да брзину кретања возила прилагоди особинама и стању пута, видљивости, прегледности, атмосферским приликама, стању возила и терета, густини саобраћаја и другим саобраћајним условима, тако да возило може благовремено да заустави пред сваком препреком коју, под датим условима, може да предвиди (члан 45), да, приликом приближавања раскрсници, вози са повећаном опрезношћу која одговара условима саобраћаја на раскрсници (члан 51. став 1), да није под дејством алкохола приликом вожње, јер се у супротном кажњавало за прекршај из члана 226. став 1. тачка 26. лице које је непосредно учествовало у саобраћајној незгоди у којој је било, између осталог, повређених лица или је настала велика материјална штета. Исто тако, и према тада важећем Закону о осигурању имовине и лица (“Службени гласник РС”, бр. 30/96, 57/98, 21/99, 44/99, 53/99, 55/99), власник, односно корисник моторног возила био је дужан да закључи уговор о осигурању од одговорности за штету коју употребом моторног возила причини трећим лицима (члан 83), али возач моторног возила чијом је употребом причињена штета, а који је одговоран за штету, није имао право на накнаду штете по основу осигурања од аутоодговорности (члан 85. тачка 2), а организација за осигурање која је накнадила штету оштећеном лицу ступала је у његово право према лицу одговорном за штету за износ исплаћене накнаде, камату и трошкове, ако није наступила њена обавеза према условима уговора о осигурању од аутоодговорности (члан 87. став 2). Суштински исто прописано је и чланом 939. ЗОО, који је правилно применио и првостепени суд.

Потраживање тужиоца који је оштећенима накнадио штету проузроковану од стране возача моторног возила чијом је употребом причињена штета, а који је одговоран за штету (туженог) представља регресно потраживање које тужилац има право да истиче према туженом. То је законска обавеза тужиоца која према оштећеном лицу има карактер накнаде штете, док је тужилац у правној позицији осигуравача који је исплатио туђ дуг (дуг туженог) који се састоји у накнади штете која је покривена обавезним осигурањем. Међутим, пошто је тужени, чијим је моторним возилом причињена штета, изгубио права из осигурања јер је, сходно цитираном члану 85. тачка 2, био возач одговоран за штету, по исплати осигуране суме, односно накнади штете, тужилац има право на повраћај исплаћене накнаде у истом износу и по истом основу од

туженог штетника. Стога је првостепени суд правилно закључио да је у конкретном случају, исплатом накнаде штете оштећенима од стране тужиоца дошло до законске суброгације и да је тужилац ступио у права оштећених према туженом као лицу одговорном за насталу штету, те да је основан тужиочев регресни захтев према туженом, како за исплаћени износ накнаде, камате и трошкова, тако и за законску затезну камату од дана исплате, сходно члану 277. ЗОО.

Из изложених разлога, Апелациони суд у Београду је одбио жалбу туженог као неосновану и потврдио првостепену пресуду у ставу другом изреке, доневши одлуку као у ставу првом изреке ове пресуде на основу члана 375. ЗПП.

Другостепени суд је ценио и остале наводе жалбе туженог, али их није посебно образлагао, сагласно овлашћењу из члана 382. став 1. ЗПП, јер не могу довести до другачије, по туженог повољније, одлуке у овој парници.

Међутим, основано се жалбом туженог оспорава правилност одлуке о трошковима парничног поступка, а имајући на уму да је тужилац делимично успео у спору. Стога је одлука о трошковима парничног поступка преиначена, применом одредаба чл. 149, 150. и 159. ЗПП, и тужени обавезан да тужиоцу, сразмерно успеху у спору, исплати укупан износ од 164.300,00 динара од чега, за састав тужбе и два образложена поднеска по 6.000,00 динара, за заступање од стране пуномоћника из реда адвоката на седам одржаних рочишта по 7.500,00 динара, за приступ пуномоћника на десет неодржаних рочишта по 4.500,00 динара, на име трошкова вештачења 15.000,00 динара, и на име издатака за судске таксе на тужбу и првостепену одлуку по 16.900,00 динара, све одмерено применом Таксене и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, важеће у време доношења првостепене одлуке.

Следствено изнетом, одлучено је као у ставу другом изреке ове пресуде применом члана 401. тачка 3. ЗПП.

Председник већа-судија
Драгана Бољевић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић